

I 118880

2-a Mie

2/11855

▶ TRAIAN DEMETRESCU ◀

AQUARELE

(POEZII)

Colecțiunea Șaraga

Prețul 1 leu.

Mutina S

Publicat de Editura Șaraga

BIBLIOTECA CENTRALA
UNIVERSITARA
București

Cota

T 118880

Inventar

806 875

Abon LA
ISTORIA ROMÂNIEI
A. D. XENOPOL
DE
Let 12

12 Vol

VOLUME APĂRUTE

din „Biblioteca Șaraga“ a 25 bani vol.

- No. 1 *Lew Tolstoi* Stăpîn și slugă
- » 2 *N. Nicolescu* Poesii
- » 3 *G. Boccaccio* Povestiri
- » 4 *G. Renard* Este omul liber ? v. I
- » 5 *Henrik Ibsen* Un dușman al poporului
- » 6 *Gerh. Hauptmann* Țesătorii.
- » 7 *G. Renard* Este omul lib vol. II
- » 8 *G. Ghibănescu* Nuvele
- » 9 *M. Eminescu* Poezii
- » 10 *G. Asachi* Fabule I.
- » 11 *I. P. Florantin* Decebal
- » 12 *G. Asachi* Fabule II
- » 13 *H. Ibsen* Strigoii

A ars

TRAIAN DEMETRESCU

AQUARELE

Cu o prefață de A. Steuerzman

Demetrescu

Dichiu

Dichiu

Demetrescu

137602

IASI

EDITURA LIBRĂRIEI FRĂȚII ȘARAGA
1896.

Biblioteca Centrală Universitară

T/18880

Cota

Inventar

806875

59/97

B.C.U. Bucuresti

C806875

RC 2866/11

10
No 90

TRAIAN DEMETRESCU

1866—1896.

În una din ultimele scrisori către editori, regretatul poet—care-mi încredința atunci manuscrisul și supravegherea volumului de față—nu cerea decât *nouă* exemplare din *Aquarelele*—„pentru prieteni“.

Ce puțină prietenie bună are un poet, chiar cînd e atît de simpatic și de iubit, precum a fost autorul *Aquarelelor*.—nu este așa, duioase cetitoare?..

Scrisoarea aceea a devenit un testament literar; „Aquarelele“—o operă postumă, iar prietenului îi căzu trista însărcinare din partea editorilor de a scrie un articol—o „biografie“ după expresia d-lor, în fruntea volumului.

„Biografia“ o vor găsi cetitorii în versurile poetului. Începînd cu copilăria, de care-și amintea ca

„De-un basm cu o ursită rea
Și nu știu bine: e-o poveste
Sau e copilăria mea?“

pînă în momentul cînd închizîndu-și în criptă iluziile de viață și noroc ne'nvăța ce să facem

„Cînd veți lăsa în fundul gropii
Cosciugul meu cioplit din lemn...“,

Traian și-a povestit zi cu zi în graiul de lacrimi sărăcăciosul traiul, bogat în neajunsuri și decepții.

Ce s'ar mai putea povesti despre viața poetului?

Sună prea pretențios și deșert cuvântul acesta de o „viață“ în istoria bietului bohem care și-a consumat cei mai frumoși ani ai scurtei tinereți în para unei lungi și triste presimțiri de moarte, care n'a cerut nimic vieții decît doară beția de iluzii, fiorii unui extaz trecător, farmecul uitării;—biet visător

„....cu sufletul nostalgic
De ceruri largi, de vecinici primăveri“

care se simția tot mai aproape, mai aproape de nesimțire și în același timp

„....tot mai departe
De visurile mele...“

Chinul acesta al unei agonii conștiente amintește pe martirul care a gemut sub cerul cald pe care-l visa zadarnic duiosul Tradem,—amintește pe Leopardi, icoana suferinței omenești

.....per cieco
Malor, condotto della vita in forse
Piansi la bella giovinezza e il fiore
De' miei poveri dì, che si per tempo
Cadeva; e spesso all'ore tarde, assiso
Sul conscio letto, dolorosamente
Alla fiocca lucerna poetando
Lamentai co silenzi e con la notte
Il fuggitivo spirto, ed a me stesso
In sul languir cantai funereo canto.

Dar poetul *Senzitivelor* și *Aquarelelor* are plînsul senin, întrerupt de rare zimbete, aprinderi de entuziasm, nobile compătimiri și mai presus de toate plîns resemnat, fără blestem. Lumea nu e vinovată de nimic și chiar dacă e,

„.....s'o ști în veci iertă“.

În „Aquarele“ cetitorii vor găsi cele mai duioase bucăți scrise de regretatul poet. Vor regăsi talentul modest al lui Traian Demetrescu constînd în o muzică sigură a versului îmbrăcînd o delicată senzibilitate de artist. Vor citi pe întîia pagină: *Magdalena*; cele trei strofe nu conțin idei și imagini neobicinuite, dar nu se află în literatura noastră o bucată mai mișcătoare prin simplitatea și plasticitatea expresiei. Același lucru—în privința mai a tuturor bucăților din volum; ele ne lasă aceeași impresie și trădează o presimțire nedezmințită, a frumosului simplu și nemuncit:

Le beau reste dans l'art ce qu'il est dans la vie....;

o tristețe care se comunică, o armonie pioasă care 'n-duioșază, un suflet lipsit de credință și mîngîiere, blînd pînă la nepăsare, și resemnat uneori pînă la cinism. Iubitei

„..... care mă înșală,
De două ori pe săptămînă“,

îi iartă tot în schimbul unei singure virtuți:

„..... să fie'n veci frumoasă“.

Nu iertăm și noi oare toate slăbăciunile din viața u-

nu artist în schimbul unicei virtuți: să-î fie'n veci frumoasă producția minții și imaginației lui?

O femeie inteligentă — căreia poetul i-a răsplătit cu versuri superbe câte-va clipe de prietenie și fericire — vorbindu-mi de poiet, — „un trup de schelet care susținea un cap ideal de frumos și ochi plini de viață“ — zicea că „Traian nu știa decît să iubească și să uite...“

...Visa bietul să moară ca Hafiz în leagănul rozelor de Și-raz, ca Musset în noaptea albei voluptăți — dar palida Ftizie, amanta geloasă a visătorilor, i-a stîns pe buze cîntecul drag ducîndu-l în împărăția eternei făceri.

A. Steerman.

1 Iulie 1896.

Mariei B....

Inchin această carte

Traian Demetrescu

1896.

AQUARELE

IN ATELIER

Bătrînul s'arată în uşă—
E gîrbov sub anii cei grei,—
„Stăpîne, pricepe-mi durerea:
„Furî pînea copiilor mei!

„Ce lesne saracii ca mine
„Netrebnici pe drumuri s'aruncă!
„O viaţă întreagă muncit-am
„Şi-acum îmi iea dreptul la muncă.

„Din brațele mele, odată
„Puternice, azi îmi rămîne
„Doar unul,—și-acuma cu-acesta
„Cer mila ta crudă, stăpîne!

„Cînd nu măi sunt bun la nemica,
„M'alungî,—și nu ai îndurare!
„Și uiți că din brațele mele
„Ești astăzi puternic și mare!

„Departa nu-î ceasul din urmă
„Cînd zilele mele s'or duce,—
„Căci toată răsplata viețe-mî
„E-atîta: o groapă ș'o cruce!“

Patronul afară-l alungă.—
Bătrînul sub anii cei grei,
Cu glasul în lacrimi suspină:
„Furi pînea copiilor mei!“

VÎNZĂTOAREA DE ILUZII

Și... într'o bună dimineată,
Decepția, urită foc,
Intră 'n oraș, pe ne-așteptate,
Strigînd: „Iluzii de noroc !

„Iluzii de amor!... Iluzii
„De glorie și tinerețe!...
„Iluzii mari de sănătate!...
„Iluzii dulci de frumusețe!“

Și marfa asta nesfârșită
Mai mult ca pînea se vindea,
Căci fie-care 'și cumpărase
Iluzia ce urmărea....

Dar un poet, retras de-o parte,
Zimbea amar spre vînzătoare:—
El cunoscuse altă dată
Pe vecinica amăgitoare....

BILETUL DE NOROC

Iubita mea, care mă'nșeală
De două ori pe săptămîină,
Mergea alătura de mine,
Ținîndu-mă de mîină.

Și mă gîndeam c'amăgitoarea,
Rizînd de visul meu deșert,
Măi dulce o să mă sărute
Rugîndu-mă s'o iert!

La colțul unei strade 'nguste,
De-abia puteai găsi un loc,
Un vrăjitor vindea mulțimei
Bilete de noroc.

Am tras și eu la întâmplare
Biletul meu și l'am plătit;
In el sta scris aceste vorbe:
„Nu poți fi fericit!“

De-atuncea, cînd îmi cert iubita
Că mă înșeală pe tot locul,
Ea mă desmiardă și îmi spune:
„Așa ți-e scris norocul!“

IN OCHIÎ LUI...

Am o icoană în părete :
In linii șterse 'i zugrăvit,
Murind, cu ochii către ceruri,
Divinul răstignit.

La ea se închinau odată
Părinții mei... și se rugau ;
De-asupra ei, la zile sfinte,
O candelă ardea...

Eu am pierdut de mult credința
Și semnul crucei l-am uitat...
Dar une-ori, privind icoana,
Mă simt înduioșat.

E-atît senin și resemnare
Pe chipul blîndului Isus,
Și-atîta pietate-artistul
In ochii lui a pus ;

Că 'nvăț, uitîndu-mă spre dînsii :
Orî-cît cu lumea te-ai lupta
S'o 'nvingi sau s'o urăști..... mai bine
S'o știi în veci ierta !

C I R E Ş E L E

Doamnei M. C.

— „Dă-mi, fa, cireşele!...” — Ea tace,
Dar ochii ei, uimiţi, îi spun :
„Auzi, cireşe în Dechemvre!..
„Zău, mă băiete, eşti nebun!”

— „Dă-mi, fa, cireşele!...” — Ea coase
Cămaşa-i prinsă în ghierghief,
Şi 'l lasă 'n voie s'aiureze :
Il vede ea că e cu chîef.

— „Dă-mi, fa, cireșele !...“ Ea rîde,
Pricepe făr' al întreba ;
Și-acopere cu mîna sînul,
Șoptindu-î rușinată : „Ba !“

POVESTEA REGELUI

In cîrciumă larma se'ntinde,
Sînt mesele pline de lume;
Iar fetele 'mpart tuturora
Pahare și glume...

Un orb cu o țiteră'n spate
S'așează pe-un scaun de-o parte;—
Și berea se varsă'n șiroaie
Din halbele sparte...

— „Să cânte!“... și orbul începe,
Și strunele tainice spun
Istoria regelui sumbru,
Uitat și nebun...

O fată frumoasă ascultă
Și'ntreabă: „De ce a murit?“...
Iar orbul sfârșește povestea:
„Ea nu l'a iubit!“

München, 1894.

C E R U L

Firește, trebuie să fie :
O armonie, un mister,
Ce-atrage sufletul spre cer.

In trista mea copilărie,—
Cu paginile ei de plîngeră,—
Credeam că ceru'î plin de îngerî..

Credința mea e astă-zî dusă,
Cu ea și-al visurilor stol,—
Și astă-zî cerul meu e gol!

Dar, ca o taină 'n veci nespusă,
Rămas-a vecinicul mister
Ce-atrage sufletu-mi spre cer!

DOÎ BOGAȚI

M'a dus avarul să'mi arăte
Intregul său tezaur,
Și mi-a deschis o ladă plină
Cu aur... aur... aur...

Privindu-mă cu ochi ironici
Mi-a zis : „Arată-mi mie
„Și tu, acum, dacă se poate,
„Atîta bogăție !“

Atuncia, ca să-mi sting în suflet
Sarcazul și amarul,
Și să-î arăt că de cât mine
E mai sărac avarul ;

L-am dus grăbit spre locuința,
Spre raiul dragei mele,
Și-am zis avarului : „Privește
„Furiș printre perdele !“

El s'a uitat : pe-o pernă albă
Dormea iubita dusă,
Și 'n jurul ei plutea un farmec
De liniște nespūsă...

Ne-am dus în urmă fie-care
Spre scumpul său tezaur :
Eu la iubita mea,—Avarul
Spre lada lui cu aur...

F A T A

— A cui ești fată ?

— A cui sînt nici eu nu'mî dau seamă,
„N'am nici surori, nici frați, nici mamă,
„Nici tată.

„Spun une-orî
„Bătrîni ce mă țin de milă,
„Dar nu pricep,—că sînt copilă
„Din flori“.

— Și cui ești dragă ?
— Nu 's nimănuî, căci sînt de vină
„Acei ce m'au lăsat străină,
„Și 'n veci pribeagă...

„Ba... să nu minț :
„Aud că, azi o săptămîină,
„M'ar fi văzut, stînd la fiutină,
„Un fiu de prinț...”

NOSTALGIÏ DE ANTICHITATE

În nopțile de vară, cu limpezi zări de-argint,
Las orele sub visuri nostalgici de se curmă :
Trăesc în alte vremuri, cu veacuri multe 'n urmă, —
Sînt dragul unei fete frumoase din Corint.

Cînd zilele's senine colind pe sub arcade,
Admir' statui și temple, nu simt cum zboară clipa ;
Salut c'un gest molatic pe cetățeanu-Antipa,
Ce 'nșiră unor tineri prieteni lungi tirade...

Nu sînt urît, pe semne, am ochi duiosî, statură
Subțire, mlădioasă, și dinții mei sînt perle,
Căci azi o curtezană, cu ochi ca două stele,
Privit-a lung la mine c'un zîmbet cald pe gură.

Aseară întîlnit-am, plimbîndu-mă a lene
Sub bolta fremătoasă a unor vechi olivi,
O ceată de nemernici, bogați și guralivi,
Rîzînd de înțeleptul în zdrențe—Diogene !

Iar Cincul privind-u-i, clipind ușor din gene,
I-a risipit c'o vorbă, cum risipești gunoiul
Cu o suflare,—'n cale'i rostogolind butoiul,
S'a dus grăbit s'asculte vorbind pe-Antisithene.

La un banchet, dăunăzî, ca de-obicei, femeea
Dădea prilej de sfadă ; Lais era cu noi,
Și-avea drept s'o sărute pe umerii săi goi,
Cine știa să spuie un vers din Odiseea !

.
.
Dar nopțile de vară sînt scurte... Mă trezesc,
Căci visurile mele nostalgice se curmă...
Și din acele vremuri, cu veacuri multe 'n urmă,
In vremile de astăzi revin,—și mă 'ngrozesc!

BĂTRÎNUL ARTIST

„Să'mî cînți, să'mî cînți un cîntec trist,
„Să stingi din sufletu-mî pojarul!“
Am zis bătrînului artist,
Și mî-am umplut cu vin paharul.

Și el și-a strîns sub braț chitara,
Și-a început duios și rar :
„Cînd soarele apune vara,
„Nu te mîhni,—răsare iar !

„Și dacă te înșeală-o fată,
„Bea un pahar mai mult și taci;
„Și cată altor fete 'ndată,
„Mult mai frumoase, să le plăci.

„Nu'ți sfișia zadarnic pieptul
„De-o suferință trecătoare;
„Sînt alții care n'au nici dreptul
„Să plîngă pentru ce îi doare.

„Eu nu știu alt-fel să descîntec
„Pe cel ce e nenorocit!“

.
Sub farmecul acestui cîntec,
Iar am sperat, iar am iubit!

D U Ş M A N Î

Eram prietenî vechî, odată,
Ba din din acelaşi sat,
Şi pentr'o 'mpărăţie 'ntreagă
Noi nu ne-am fi certat.

Dar într'o zi de sărbătoare,
Mergînd pe cîmp agale,
C'o fată, dintr'un sat aproape,
Ne-am întîlnit în cale.

„A cui ești, fa?—i-am zis în treacăt,

„Ia stăi din mers o leacă...”

„A cui să fiu?—ca ne răspunde,

„A cui o ști să'mi placă...”

Atît a trebuit : o vorbă,

Și-un semn cu salba mîinii,—

Și dintr'o vorbă de muieră

Azi ne mîncăm ca cîinii...

Î M P R E U N Ă

Pornit-au inimi singuratici
De tineri și fecioare,
Să dea de urma fericirii,
In lumea asta mare.

Și fie-care se pierduse
Pe-un drum deosebit,—
De și spre fericire nu e
De cât un drum merit.

Și singuraticile inimă
In lunga rătăcire,
Pierit-au multe... și nici una
N'a dat de fericire.

Din stolu 'ntreg doar două inimă,
In goana lor nebună,
Au întâlnit-o,—dar acelea
Merseseră 'mpreună.

A V E - M A R I A

(In biserica sf. Stefan).

Aye-Maria... Și spre bolta
Mărețului și trist altar,
Fermecătorul glas de orgă
Se 'nalță ca un plîns amar...

In sufletele credincioase
Cad notele mîngîietoare,
Cum peste frunzele de toamnă
Amurgul razelor de soare.

Ingenunchiată înaintea
Crucificatului Hristos,
O palidă prostituată
Plîngea ca un copil duios.

Și 'nmărmurită în durerea
Religioasei aiurări,
Părea de veacuri că așteaptă
Cuvîntul ultimei iertări.

Viena, 1894.

ILUZIA DIN URMĂ

Povestea spune că un tînăr

Pe-un drum grăbit mergea.

— „Hei încotro?“ 'ntreabă vîntul.

— „Alerg spre draga mea!

„De cînd nu m'a văzut sînt veācuri!..

„Ea poate plinge-acum ;—

„O! vîntule, așî vrea, în fugă.

„Să te întrec la drum!“

— „Ascultă, tinere, o clipă :
„Să'mi spui, dacă se poate,
„De mai păstrezi cum-va iluzii,
„Sau le-ai perdut pe toate ?“

— „Iluzii?... Sfintele nimicuri,
„S'au dus, s'au risipit ;
„Doar una, prețuind cât toate,
„Mai am : că sînt iubit !“

— „Atunci, din drumul tău te 'ntoarce,
„Și graba ta o curmă,—
„Dacă voești să'ți mai rămînă
„Iluzia din urmă !“

LA MORGĂ

Gardiștii au găsit-o moartă
Pe stradă, vînată de frig,
Și către Morga au pornit-o,—
Fără coșciug și fără drig.

Era o biată rătăcită,
Prostituindu-se pe bani,
Cu tinerețea zdrențuită
Abia la opt-spre-zece ani!

Iubitul ei,—poetul palid,—
Un visător frumos și trist,—
O 'nțelegea și o iertase,
Precum pe Magdalena, Krist!

Și pe cînd ea la Morga zace
Sub fereastrăie și scalpele,—
El o așteaptă în mansardă,
Și-o caută mereu prin stele...

Ș I R E A T A . . .

Ea caută în sin scrisoarea,
Pe care-aseară i-am cerut-o;
Și de o dată 'ngălbinește
Șoptindu-mi: „Am pierdut-o!“

* *
*

Dar cînd mă uît adînc în ochi'i;
S'o văd că minte nu e greu;
Și liniștit o rog atuncea,
S'o caut eu.

LUÎ PASTEUR

— După Sully Prudhomme —

In vremile lui Hercul,—titanică făptură,—
Natura 'nverșunată pe om lovea mereu ;
La rîndul său și omul, sălbătăcit de ură,
Se 'ncumetea la luptă cu cel mai crîncen leu !

El cucerise ast-fel, afar' în largul firei,
Repaos și putere, de glorie cuprins ;
Dar corpu-î înlăuntru,—sarcazm al fericirei!—
Fu pe neașteptate de un microb învins.

Ingrozitoarea boală, ce 'n sânge varsă moarte,
Luă omului puterea, neconținut să'l poarte
Pe căi de suferință, de groază și de chin...

Dar tu, savant ilustru, prin geniul tău divin,
Zdrobiși vrășmașu-acesta, merit a fi etern...
In luptele științei ești Hercule modern !

„G L U M A“

Aseară ți am trimis priviri
Adânci și rugătoare,
Tu mă-ai răspuns cu dulci zîmbiri,
Ca razele de soare...

Pe-o foaie din album ți-am scris
O frază și un nume ;
Iar tu, rîzînd încet, mă-ai zis :
Că nu te 'ncrezi în.... *glume*.

Tăcutele-mi nefericiri
Mi le 'nțălegi acuma...
Iubita mea, cu dulcī zîmbiri,
De ce nu'mi crezuși... *gluma?*

T A T Ă L

— *După François Coppée* —

Acasă venea zilnic topit de băutură,
Și biata lui femee răbda orî-ce tortură.
Trăiau de multă vreme. Ea singură, vîndută,
De mic copil în drumul mizeriei căzută,
Cu el înlănțuise a traiului povară,
Și suferea 'n tăcere bătaie și ocară.
Vecinii, cîte-o dată, aud biata cum plînge,
Cînd furios bărbatul sub pumni spinarea'i frînge,
Și-o chinuește pînă se 'nmoaie de-oboseală;—
Apoi se face-o largă tăcere mormîntală.

Dar într'o zi de iarnă, cînd aspra sărăcie
Preface o secundă în crudă vecinicie,
Și gura cere pîine și nu'î o fărmitură,
Femeea naște 'n chinuri o slabă creatură.
Sărman copil! ce dulce și bună țî-ar fi soarta,
Născînd de țî-ar deschide spre somnul morței poarta!
Bărbatul vine iarăși beat într'o zi, cum face
În tot-d'a-una; însă e potolit și tace...
Nu mai ridică mîna nevasta iar să geamă
Sub lovituri puternici; acum ea e mamă!
Ci, zîmbitor, alături de leagăn se așează
Și mîngîie copilul ce doarme și visează...
Femeea cum îl vede, cu ochii arși de ură,
Întoarce către dînsul o rea căutătură;
Deprinsă cu bătaia l'întreabă și rînjește:
„Azi nu mă bați? Ia spune-mi, ce lucru te oprește?
„Eu te aștept!.. Haî, vino...și dă-mi!..“ Iar imbecilul
Răspunde 'ncet: „Mî-e frică să nu deștept copilul!“

CĂLUGĂRUL

Călugărul din vechiul schit
O zi la el m'a găzduit,
Și de-ale lumii mă-a vorbit...
Iar cînd să plec, l'am întrebat :
„Ce soartă rea te-a îndrumat
„Să cați un loc printre sihaștri ?“
El mă-a răspuns : „Doi ochi albaștri !“

Călugărul din vechiul schit
De-un dor ascuns a 'nebunit,

Atunci tovarășii lui buni
Intr'un ospiciu l'au lăsat.
L'am revăzut, l'am întrebat :
„Ce te-a adus printre nebuni ?
„Eu te știam printre sihaștri“
El m'a răspuns : „Doi ochi albaștri !“

ZDREŢUROSUL

Tu nu mă poţi iubi pe mine :
Tu eşti frumoasă, eu... frumos ;
Dar tu eşti bine îmbrăcată,
Şi eu sînt zdrenţuros.

Tu n'o să te opreşti o clipă
Durerea mea să mi-o ascuţi ;
Tu treci în faletonu-ţi mîndru,
Eu prin noroi, desculţ.

Și n'o să'mi fie dat norocul
Odată să te chîem pe nume:
Tu'mi pari din visuri că faci parte,
Pe cînd eu sint din lume.

Oh, cerul este plin de soare,
Pămîntu'î plin de frumusețe...
Dar pentru ce nu'î fericită
O inimă sub zdrențe?

MUNCITORILOR

— *Cu prilejul serbărei internaționale de 1 Mai* —

In Maiu, cînd rozele 'nfloresc,
Scăldate 'n aurul din soare,
Popoarele sărbătoresc
A muncei sfîntă sărbătoare;
Și 'nbătrînita omenire
In nedreptăți și în dureri,
E tînără ca 'ntreaga fire,
Sub cerul dulcei primăveri!

Noroadele, prin cugetare,
In ziua asta 'și dau cuvînt,

Să șteargă tronuri și hotare,
Să fie pace pe pământ ;
Destule urî, destule patimi
Ne-au dus l'același crud omor ; —
Săracii nu mai au nici lacrimă
Să 'și plîngă chinurile lor...

Și pînă cînd să ni se spună
Același vechiî cuvînt nebun :
Că viața 'i rea ?.. Se face bună
Atuncî cînd omul este bun !
Pămîntul este larg să 'ndemne
Pe orî-ce om a-și lua un loc,
Și fie-care să 'și însemne
Pe el o brazdă de noroc !

Din idealurile voastre,
O, visători flămînzî și goî,

Vor răsări, ca niște astre,
Senine lumii cu oameni noi ;
Și 'n vremile acele sfinte
Pământul poate va fi raiu :
Vor răsuna mai dulci cuvinte
In cântecile lor de Maiu !

CÎT O VIAȚĂ...

Ne-am întîlnit pe-o vreme tristă,
Și, plini de ploaie și noroi,
Cu 'ncredere ne-am luat de mîină,
Pornind spre casă amîndoî.

In cameră un frig de moarte...
Ea m'a 'ntrebat din ochi: rămîi?—
Și-am împărțit, străini și singuri,
Același rece căpătăiū.

Și unul altuia povestea
Vieții noastre ne-am șoptit :
Ea tot-d'a-una neiubită,
Eu tot-d'a-una neiubit...

C'o dureroasă voluptate
La sîn ca doi copii ne-am strîns,
Și'n noaptea aceea, cît o viață,
Am plîns... și ne-am iubit... și-am plîns...

C I O B A N I I

Ciobanii stau în jurul vetrei,—

Afară'i negură și moină.

— „Mă. Miule, grăește unul,

„Ce stai așa ?.. ăa zi o doină !“

Hei !.. de-asta'i arde lui acuma !..

El singur doar își știe halul ..—

Sfios și necăjit răspunde :

— „Cu ce să cînt ?.. că n'am cavalul ..“

— „Dar unde'î, mă ?“ — „Unde să fie ?..
„L-a frînt boîeru pe spinare-mî;—
„Dar și eu 'n gîndul meu, de ciudă,
„I-am tras o 'njurătură, barem !“

DIN BAVARIA

I

Ei cîntă... Danțul lor se 'ntinde
Sub umbra ulmului bătrîn,
Iar alții beau și pe genunche
Iși strîng iubitele la sîn.

Țiganiî tălmăcesc pe strune
Din cîntecî vechî povești de dor,
Și sub măestrelor arcușurî
Plîng inimile tuturor...

II

Bavaria e plină toată
De munți, de lacuri, de femei,
Și nu-î drăguță să nu-și aibă
Drăguțul ei.

Străin când m'au văzut pe mine
Că trec pribeag și singur lacu,
Toți m'au privit dușos, șoptindu-și:
„Săracu!”

Thumsee, 1894.

A L E L U I A

„Egalitate! Fraternitate!”

Se vaietă prin arbori vîntul..
Și pare-un glas pierdut pe stradă,
Ce cîntă-a morței serenadă :
„V'acopere pe toți pămîntul...

„Nimic !.. rămîne 'n veci cuvîntul
„Din a vieții tristă sfadă !..“
Se vaietă prin arbori vîntul
Și pare-un glas pierdut pe stradă...

Ați înțeles deznodămîntul ?
Ca într'o stranie baladă,
S'adună oasele grămadă,
Ne face frați pe toți mormîntul.
Se vaietă prin arbori vîntul...

PRIVIND ALPII

Te 'nalță cu gîndirea pe culmile senine,
Și sufletu-ți rămîie acolo tot-d'a-una,
Tăcut și singuratic,—precum în haos luna,
Departa de-ale lumii sarcazme și suspine...

În sus, în sus spre largul tăcerilor eterne
E singurul refugiu de pace și uitare ;
Cu cît ești mai departe de oameni e mai mare
Și liniștea, ce blîndă pe fruntea ta s'așterne...

Iar jos... aceleași patimi în veci o să rămână,
S'arunče printre oameni și vrajbă și minciuni,
Aceași comedie jucată de nebuni.
Sfârșitul tot același: o mîna de țărîna...

(Thumsee, 1894).

DIN GLASUL TĂU...

Ai stat o seară, lângă mine,
Pe-o bancă, și-am vorbit
De câte 'n lună și în stele,—
Și-apoi ne-am despărțit.

Firește, cine ține minte
Acea ce-a fost ieri?
O seară trece și se uită,
Ca multe alte seri..

Dar mie mi-ai rămas în suflet
O fericire rară :
Ceva din glasul tău, mai dulce
Ca liniștea de seară...

F A R M E C

Am poposit o noapte, vere,
La o cîrciumăreasă 'n sat,
Și, arz-o focu de muiere,
Pe semne că m'a fermecat:
Din bun creștin mă 'nchin cu stînga,
Și tot la ea m'ași îndruma ;
Și nu mi-e că i-am lăsat punga,
Dar i-am lăsat și inima...

PE LACUL THUM

(Thumsee)

Alunec, în luntre, pe lac,
Și umbra pe apă s'așterne ;
In juru-ne Alpii 'și desfac
Privești eterne.

Și cerbiî pe rîpe se suie
Aîurea pierzîndu-se 'n cete
Pe mal staă glume să'și spuie
Grămadă de fete.

Mi-e sufletul plin de uimire
Și-mă zic iar ce vecinic îmi zic :
In lume e numai iubire,
Iar restul— nimic !

Depart, o țiteră plînge
Accente nebune de patimi ;—
In sufletu-mă singur se strînge
O lume de lacrimi...

Reichenhall, 1894.

I D I L Ă

„Duminică ne-am dat cuvîntul

„Să ne'ntîlnim,—

„Căci ne-am jurat în toată viața

„Să ne iubim.

„A mea a fost întîia oară...

„Și dracului

„S'a dat că n'are să măi fie

„A nimănuî.

„Duminică am aşteptat-o,
„Dar n'a venit ;
„Am stat pe gînduri toată ziua,
„Şi n'am dormit.

„La cîrciumă, un vechiū prieten
„Mî-a spus curat
„O vorbă ce m'a scos din fire,
„M'a 'ntunecat.

„Azi noapte î-am bătut în uşă,
„Şi mî-a deschis ;
„A vrut să mi s'arunce'n braţe,—
„Nimic n'am zis.

„De piept am luat-o, ca o fiară,
„Şi am tîrît-o ;
„Dar... arma mi-a căzut din mîină,
„N'am omorît-o !“

FRUNZE DE TOAMNĂ

Pică frunzele de toamnă,
Scuturate de furtună,
Și picînd ca o ninsoare
Fac pămîntului cunună.

Melancolic, prin fereastră,
Mî-arunc ochii către ele,
Și privindu-le le-asamăn
Cu iluziile mele...

DOUĂ DRUMURI

Te-am întâlnit în drumul meu,
Din întâmplare;
Tu te grăbeai spre fericire,
Eă rătaăeam către uitare.

Dar m'ai oprit cu un cuvânt
Și c'o zîmbire;
M'ai luat alăturaea de tine.
Pe calea către fericire...

Azi te urăsc... și'mi caut drumul
In urmă ta :
Tu iești aiurea fericită,
Pe cînd eă nu măi pot uita...

CÎNTĂREȚUL DE STRADĂ

Intr'un oraș, din întâmplare,
Venise-un cîntăreț de stradă,
Și dintr'o țiteră duiosă
Cînta această serenadă:

„Iubiți-vă! viața trece
„Ca adierea unei serî;
„In inimile iubitoare
„E cald, senin,—sînt primăveri!“

Atunci, băcanii aușindu'l,
L'au dat afară din oraș;

Iar unul dintre ei rostit-a :

„Pe legea mea! e un pungaș!

„Lîngă teșghele, toată ziua,

„Ca vai de lume ne trudim,

„Să strîngem ban cu ban, grămadă,—

„Noi n'avem vreme să iubim!“

Femeile au plîns de mila

Acelui cîntăreț gonit ;

Căci inimile lor duioase

La viersul lui s'aũ încălzit...

Și s'aũ rugat să'l readucă,

Să-i dea un ban, un adăpost ;

E zdrențuros, e mort de foame

Și e străin!—dar chip n'a fost!

In inimile tineri însă

Rămas-a cîntecul neșters...

Și după cum aud pe unii
Cam ast-fel treburile-aũ mers :
Băcanii-aũ strîns 'n toată viața
Ban lîngă ban, cu mare preț ;
Pe cînd nevestele urmat-aũ
Povața-acelui cîntăreț.

O MINUNE

Țăranii 'mă spun, cinstiți la vorbă,
Că's oameni drepți și buni :

„Pădurea asta e vestită,
„Vestită în minuni!..

„Atîția suferinzi făcut-a
„De viață s'aibă parte,
„Cînd se credeaū ajunși aproape
„De ne 'ndurata moarte.

„Din multe locuri depărtate
„Vin oameni ca s'o vază,—
„Și de mîndrețea-î fără seamăn,
„Adînc se minunează!“

Ascult și 'ncep să cred ca dînșii
Minunile aceste,—
Cum un copil se 'nfiorează
De orî-ce și ce poveste.

Dar așî voi să 'ntreb pe unul,
— El singur doar mî-o spune,—
Dac'ar putea ca să măi facă
Pădurea o minune:

Să-mî risipească stolul negru
De nopți și zile rele,
Și să-mî redea nemărginitul
Iluziilor mele!..

Solca, 1895.

DOI BETIVI

Mă îmbătasem de privirea,
De gura unei dulci femei,—
Și, beat, mă întorceam acasă
Pe drumul strejuit de tei.

La o răspînte 'mă-ese 'n cale,
Un om necunoscut, străin,—
Era tot beat,—dar beat, săracul,
De suferințe și de vin.

Ne-am dat în vorbă despre multe,
Ca niște liniștiți drumeți;
Și ne-am mărturisit în fine
Din ce pricină sîntem beți.

„Ești beat,—mă-a zis el filosofic,—
„De fericire, de senin,
„Curînd o să le 'necî, ca mine,
„Pe toate 'n lacrimi și'n vin!“

COPII...

E un copil! E o copilă!
Sînt amîndoi copii!..
Iubirea lor e o idilă,
Cum sînt prin poezii...

Furiși se întîlnesc adese,
Și el îi recitează
Sonete din *Musset* culese;
Ea tace și oftează...

El cu o vorbă mintea'i fură
Și-o farmecă, șiretul!
Dar se lovește peste gură
Că i-a șoptit secretul..

Cu șoapte calde și timide
Iubirea lor și-o 'ngînă,
Iar întîlnirea lor se 'nchide
C'o strîngere de mînă.

Se hotărîsc în ziua-a două
Să se revadă iarăși...
Iubirea lor e vecinic nouă.
De și sînt vechi tovarăși.

Și setea patimei aprinsă
Din ochi li se revarsă:
Ea pleacă de durere 'nvinsă,
El cu simțirea arsă!

Iubirea lor e o idilă,
Cum sînt prin poezii:
El un copil! Ea o copilă!
Sînt amîndoî copii!

UNEI IUBITE

Mă 'mbată glasul ei blajin
Și părul ei lăsat pe spate...
Ea mă iubește ca pe-un frate,
Ca pe-un copil orfan, străin.

Se uită 'n ochii-mi cînd suspin,
Mă ceartă-ades cu bunătate,
Mă 'mbată glasul ei blajin,
Și părul ei lăsat pe spate...

In fața-î staă, tăcut, senin...
Și uit de-a vieței răutate
Cînd mînil-e, ca inspirate,
Scot din clavier un plîns divin...
Mă 'mbată glasul ei blajin...

ACELEAȘI LOCURI...

Le recunosc aceste locuri:
Cărățile șerpuitoare
Te duc sub tainici bolți de frunze,
Te-ascund de lume și de soare...

Un lin izvor își face cale
Pe lângă șirul de anini,
Iar dintr'un parc aduce vântul
Miros de salcie și crini.

Sub un copac, bătrîn ca mine,
O fată și-un băiat
Se sărutaău șoptindu-și șoapte
Cu glasul îngînat.

Și cînd să plec, băiatul par'că
Se înclină spre ea,
Zicîndu-î blînd: „O, tu, iubito ;
„Ești fericirea mea!“

Am tresărit... Șî'n clipa-aceia,
C'o repede privire,
M'am și întors să văd cum este
Visata fericire ?..

Era o fată cum sînt multe
Prin sate și orașe :
Cu ochii mari, cu sînuri albe,
Cu buze drăgălașe...

.
.

Și eu am rătăcit o viață,
Pribeag, ca vai de mine,—
Cînd drumurile pretutîndeni
De *fericiri* sînt pline !..

TABLOU DE IARNĂ

Pribegî, veniți din altă țară,
Doi muzicanți bătrîni, cu plete,
Cerșetoreau, cîntînd pe stradă
Din clarinete.

O fată îmbrăcată 'n zdrențe
Ii însoțea dintr'o chitară,—
Atît de galbenă și slabă,
Părea de ceară...

Și cîinii îi lătrau... și vîntul
Le răspundea cu lungi ecouri;—
Un cîrd de corbi țipau iernatic
Pierduți prin nouri...

FIOR DE MOARTE

E pace peste dealuri
Și umbre mari pe văi;
Visează, dorm și uită
Și buni și răi...

O margine de lună
S'arată printre nori,
Și aurul ei cade
Pe crengi și flori...

Un filfiit de aripă
S'aude cînd și cînd,
Său murmurul fîntînei
Dușos și blînd...

Și, totuși, de-o tristețe
Adîncă mă 'nfior :
Natura 'n veci e-aceeași,—
Eu's călător !..

SFÎRȘITUL

Cînd simți că moartea e aproape
Să stingă 'n veșnicu-î repaos
Vieața ta,—cum într'o clipă
Se stînge-o stea pierdută 'n haos ;

Priveliștile depărtate,
De peste lanurile vieții,
Ți-apar ca niște zări albastre,
Sub strălucirea dimineții ;

Convoiurile de iluzii
Revin din negrul lor apus,
Și trec din nou pe dinainte-ți
C'un farmec dureros, nespus...

Părerii de rău se 'ngîna-atuncea
Cu ultimele-adînci suspine,
Că pentru tot-d'a-una moare
Și lumea care-o porți în tine...

IUBIRE

Soldatul Ion nu știe carte,
Că'n satu lui a fost
Cioban la un boier,—și iacă,
Rămas-a omu prost!

De patru luni e în cazarmă,
Și n'a 'nvățat, nătîngu,
Nici cum să meargă, cînd sergentu
Comandă: „dreptu... stîngu...”

Dar lui nu 'i pasă!—Il usucă
Un dor nebun de-o fată.
Frumoasă, vere !.. ştii, cu ochii
S'o sorbi, bat-o s'o bată!..

Şi cum nu poate să 'i trimită
O slovă de la el,
Soldatul Ion e trist, săracu,
Nu rîde mai de fel.

Cînd întîlneşte-un om din satu 'i
Il roagă blînd: „mă, frate,
„Să spui Ileanei.. că sînt bine,
„Şi... multă sănătate!“

MAGDALENA

Cînd jalea vîntului toamnătic
Prin desfrunziții arbori trece,
Tu te gîndești la baluri, doamnă,—
Eu mă gîndesc la soba rece....

Cînd primii fluturi de zapadă
Plutesc în zarea albicioasă,
Tu te gîndești la rochiî scumpe,—
Eu mă gîndesc că's zdrențuroasă....

Și cînd în noapțile de iarnă
Cîntî la clăvirul tău, visînd,
Tu te gîndești că ești iubită,—
Eu mă gîndesc c'o să mă vînd....

NECREDINCIOASA

Cu trup înalt și mlădios, subțire
Ca un salcîm crescut abia de-o vară,
Ea pare că sosește dintr'o țară
Intrevăzută în închipuire....

C'un gest te farmecă de 'nfiorare,
Sau de te-atinge cu matasa rochiî,
Sau de-o zărești zîmbind, sau de-î vezi ochii
Primejdioși ca noapțile pe mare....

O ! glasul ei !—acorduri de cuvinte,—
Blajin, duios, ca plînsul unor strune,—
Eu îl ascult și'l cred, ori-ce mî-ar spune,
Cum cred bătrîni 'n cărțile lor sfinte....

Adese-orî mă ceartă, dar știu bine
Mai dulce 'n urmă o să mă desmierde ;
Și sufletu-mî în sufletu-î se pierde,
Precum o rază 'n zările senine....

Ce'mî pasă dacă e necredincioasă !....
Urască-mă sau uite-mă.... tot una....
Ea m'a iubit,—păstrîndu-și tot-de-auna
Virtutea ei: să fie 'n veci frumoasă....

MELANCOLIE

Cînd, primăvara, vine'n cîrduri
Poporul blînd de rîndunele,
Eû parcă-aştept să se re'ntoarcă
Şi visurile me'e

Cînd viaţa pare măi frumoasă
Şi măi lipsită de suspine,
Eû tot aştept să se re'ntoarcă
Şi visele-mî senine....

Se duce vara....și se duce
Poporul blînd de rîndunele,—
Iar eũ mă simt tot mai departe
De visurile mele....

DOUĂ DIMINEȚI DE-APRILE

— *După Wiliam Wordsvorth* —

„Mergeam încet,—și răsăritul
„Se 'nflăcăra de-o pară vie;—
„Matei, privind, s'opri și zise:
„In voia Domnului să fie!“

„Era în satu-acela dascăl,
„Cu păr frumos, dar cărunțit;
„Și, cum era zi de vacanță,
„Părea mai vesel, negreșit,

„Pe lângă grîne și pîriuri
„Trecînd așa, ne învoim
„In dimineața-aceea, veseli
„O zi prin munți să pribegim....

„Ei, ce e ? îl întreb atuncea,
„Cînd soarele a răsărit,
„Aî suspinat fără de voie,
„Și-o vorbă tristă aî rostit !

„Matei s'opri a doua oară,—
„Durerea lui nu mî-o ascunse ;—
„Privind spre culmea unui munte
„Aceste vorbe îmi respunse:

„„Vezi norul cel aprins de raze
„„Și ușuratec ca un fum?
„„Imi amintește-o dimineață,
„„De sînt trei-zeci de ani acum.

„Și tot de-asupra-acestor locuri,
„In dimineața-acelei zi
„De-Aprile, cerul era ast-fel:
„Plin de culori trandafirii!...

„Mergeam c'o linie în mîună,
„Nepăsător de gînduri rele;—
„In cimitir m'abat de odată,
„Lîngă mormîntul fiicei mele.

„Era de nouă ani.....Tot satul
„Privea la ea ca la o floare,
„Și glasul ei părea că este
„Un cîntec de privighietoare.....

„Și Ema mea în groapa rece
„Dormea în noaptea ei de ghiță;
„Dar o iubeam mai mult ca moartă,
„De cît ași fi iubit-o'n viață....

ÎN TRESTII

Lenea zilelor de vară
E stăpînă peste fire :
Dorm livezi, păduri și ape
Intr'o dulce neclintire.

Lumea pare liniștită
Sub o vrajă de tăcere,
Ca o minte visătoare
Fermecată de himere...

Eă, în lac, ascuns în trestii,
Staă pe vremea asta caldă,
Căci în fie-care zi, spre seară,
Vine-o fată de se scaldă.

IRONIE

In fundul unui vechiũ sertar.
Pãstram scrisorile Mariei;
Le-am recitit deunãzi iar,
Și ris-am risul ironiei.

In toate-acele vorbe, una
Suna mai fãrã de 'nțeleș,—
Și ea se repeta mai des,—
Era cuvintul: *tot-d'ãuna!*

CÎNTEC DE BOHEM

Eu n'am iubit prințese, saŭ marchize
Și n'am visat, ca alții, la regine ;
Iar cînd eram adolescent, prietenî,
S'ar fi uitat și zinele la mine.

Dar mî-aŭ plăcut femeile acelea
Cu inimile simple, arzătoare,
In cari tot rămîn schinteî, ecourî,
Și chiar atuncea cînd iubirea moare.

Iar azi, cînd s'aũ dus multe din iluzii,
Și nu mai cred în dragostele sfînte,
Cînd mă 'ntîlnesc ele 'mî trimit... surîsurî,
În semn că'și mai aduc. de mine-aminte.

L E G E A

„La munca silnică pe viață!“
Fu a juraților sentință;
Iar vinovatul,—trist și galbăn
De groază și de suferință,—
Imbrățișându-și copilașii,
Strigă cu vocea înecată:
„De astă-zî nu mai aveți tată!“

PE UN ALBUM

De ar fi să spun vr'o dată
Liniştea cum o 'nţeleg,
Pacea ochilor albaştri
M'aşi grăbi ca s'o aleg.

Şi cu toate astea, cine
Inima mî-a răzvrătit-o,
Linişte de nu mai are?...
Pacea ochilor, iubito!

AZI...

Pe cînd trăiam fără să știu
Ce e iubirea și durerea,
Mereu doream să le cunosc
Și să le împărtășesc puterea.

Azi cînd trăesc știind ce e
Iubirea ca și suferința,
Imi pare rău că n'am știut
Să prețuesc ce'i neștiința

UNEI FEMEI

(Scrisoare)

Tu ai plecat cu sufletul nostalgic
De ceruri largi, de vecinici primăveri,
In țara caldă unde tot-d'a-una
Sînt infloriți frumoșii palmieri.

De pe la noi ce vești să'ți dau, iubito?
Nu sînt nici flori, nici rîndunici....e iarnă...
Și simt că peste inima mea tristă
Uitarea ta începe să s'aștearnă...

O! vino mă curînd....de mă ții minte
Cuvintele șoptite la plecare,
Și plînsul meu ce mi'l ștergeai cu părul,—
O! vino mă curînd....și adu-mă soare....

CUPRINSUL :

	<u>Pagina</u>
Prefață	III
1. Magdalena	7
2. Necredincioasa	9
3. In Atelier	11
4. Vînzătoarea de iluzii	13
5. Biletul de noroc	15
6. In ochii lui	17
7. Cireșele	19
8. Povestea Regelui	21
9. Cerul	23
10. Doi bogați	25

	<u>Pagina</u>
11. Fata	27
12. Nostalgii de antichitate	29
13. Bătrînul Artist	33
14. Dușmani	35
15. Impreună	37
16. Ave-Maria	39
17. Iluzia din urmă	41
18. La Morga	43
19. Șireata	45
20. Lui Pasteur (După Sully Prudhomme)	46
21. Gluma	48
22. Tatăl (După François Coppée)	50
23. Călugărul	52
24. Zdrențurosul	54
25. Muncitorilor	56
26. Cît o viață...	59
27. Ciobanii	61
28. Din Bavaria	63

	<u>Pagina</u>
29. Aleluia...	65
30. Privind Alpii...	67
31. Din glasul tău	69
32. Farmec	71
33. Pe lacul Thum	72
34. Idilă	74
35. Frunze de toamnă	76
36. Două drumuri	77
37. Cîntărețul de stradă	79
38. O minune	88
39. Doi bețivi	85
40. Copii	87
41. Unei iubite	91
42. Aceleași locuri...	93
43. Visătorul	95
44. Tablou de iarnă	99
45. Fior de moarte	101
46. Sfîrșitul	103

1/11 891-778165

	<u>Pagina</u>
47. Iubire	105
48. Melancolie	107
49. Două dimineți de-Aprile	109
50. In trestii	113
51. Ironie	115
52. Cîntec de bohem	116
53. Legea	118
54. Pe un album.	119
55. Azi...	120
56. Unei femeii...	121

VERIFICAT
2007

BIBLIOTECA
CENTRUL NAȚIONAL DE
BUCUREȘTI

1/5

ANTICARIATUL NR. 4
LEI 10

VERIFICAT
2017

1000 lei